

Toename van administratieve afhandeling

Studiedag Centrum voor Politiestudies – 16/02/2017

Tom De Schepper en Melissa Rasschaert – VVSG

Inhoud

1. Administratieve afhandeling
2. Fenomenen en categorisering
3. Evoluties op lokaal niveau
4. Uniformisering en samenwerking
5. Instrumentarium
6. Meten en vergelijken van overlast
7. Detectie van factoren
8. Bijblijvertjes

Administratieve afhandeling

OVERLAST

Subjectief

- Veiligheidsbevraging
 - ...

Objectief

- Wetgeving
 - ...

SOORT

GAS

economisch

sociaal

arbeid

milieu

verkeer

fiscaal

FAVV

...

PROBLEMEN

Beleidsvragen

- Demografisch
 - Sociaal
- Economisch
 - Ecologisch
 - ...

Beleidskeuzes

- Instrumenten
 - Vaststelling
 - Opvolging
- Sanctionering
 - Rapportering
 - ...

Fenomenen en categorisering

Definiëring van overlast

- Subjectief en interactief
- Maatschappelijk veranderlijk
- Intersubjectieve fenomenen
- Gebonden aan tijds kader

Op zoek naar een gepaste definitie

- Ministeriële Omzendbrief 22/07/2014, Kadernota Integrale Veiligheid en (lokale) veiligheidsplannen

Openbare overlast heeft betrekking op, voornamelijk individuele, materiele gedragingen die het harmonieuze verloop van de menselijke activiteiten kunnen verstoren en de levenskwaliteit van de inwoners van een gemeente, een wijk, een straat, kunnen beperken op een manier die de normale druk van het sociale leven overschrijft

Fenomenen en categorisering

Begrip "openbare overlast"

- **SUBJECTIEF:** veiligheidsbevragingen
- **OBJECTIEF:** wetgeving (bv. gemeentelijke administratieve sancties)

Federale wetgever decriminaliseert, depenaliseert en herpenaliseert

- **PROBLEEM:** instrumentarium federale wetgever?

Regionale wetgever decriminaliseert, depenaliseert en herpenaliseert

- **PROBLEEM:** instrumentarium regionale wetgever?

Fenomenen en categorisering

Poging tot formele overlastcategorisering

- Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015
- Categorisering ANG: hoofdrubricken met meest voorkomende fenomenen, restcategorieën
- Ondertussen formele indeling wetgever: GAS-1, GAS-2, GAS-3 en GAS4
- Zonaal Veiligheidsplan en lokaal integraal veiligheidsbeleid

Pogingen tot vergelijking

- Tussen gemeenten verschillen
- Omschrijving en verschijning verschilt

Fenomenen en categorisering

Interpretatie van de registratie

- Statistiek is sociale constructie
- Effecten zijn moeilijk te meten
- Cijfers hangen samen met keuzes, definities, methoden, bronnen, etc.
- Meetproblemen met dark number, aangiftebereidheid, etc.

Interpretatie binnen een context

- Binnen een zone
- Op arrondissementeel of landelijk niveau

Evoluties op lokaal niveau

Waarom blijft de strijd tegen overlast altijd groter in Antwerpen dan in Herstappe?

Uniformisering op lokaal niveau

- Opmaak van de politieverordening
- Belang van interbestuurlijke samenwerking

Uitdagingen op lokaal niveau

- Keuze voor het (juiste?) instrumentarium
- Keuze voor de (juiste?) vaststeller
- Keuze voor de (juiste?) vervolging

Uniformisering en samenwerking

Neiging tot uniformisering

- Schaalvergroting gerechtelijke arrondissementen
- Schaalvergroting vaststelling- en opsporingsbeleid

Nieuwe vormen van samenwerking

- Protocolakkoorden gemeentelijke administratieve sancties
- Protocolakkoorden vervolgingsbeleid parketten
- **PROBLEEM:** minder lokale autonomie
- **PROBLEEM:** meer administratieve (gerechtelijke) taaklast

Instrumentarium

Wat is effectief?

- Politiestrafpen (politierechter)
- Administratieve schorsingen en sluitingen (college)
- Administratieve maatregelen (burgemeester / politiediensten / ambtelijk)
- Bezettingen openbaar domein (gemeenteraad / college)
- Belastingen en retributies
- Onmiddellijke betaling
- Enz.

Instrumentarium

Aantal	Categorie
66	Vergunningen in ruime zin, inclusief vergunningsvoorwaarden en vergunningsaanvragen (49 bepalingen m.b.t. de eigenlijke aanvraag)
30	Handhaving in ruime zin, inclusief schorsing of intrekking vergunningen
48	Ambtshalve maatregelen
17	Heffingen, meestal samenhangend met een belasting- of retributiereglement

Aantal	Betrokkene
69	stad
44	college van burgemeester en schepenen
22	x (betrokken dienst onbekend)
20	Burgemeester
13	maatregel ten aanzien van overtreder
9	Parquet
6	lokale politie
4	sanctionerend ambtenaar
3	verantwoordelijkheid van aanvrager / ambtenaren / marktleider
1	belastingen / bevoegde overheid / bevoegde personen / burgemeester en ambtenaren / gemeenteraad / kermissen / lokale politie en dienst wonen / lokale politie en stad / lokale politie of stad / markten / minister / ondernemingsloket / parket aan stad / stedenbouwkundig ambtenaar

Metten en vergelijken van overlast

Toename van gemeentelijke administratieve sancties

- Steeds meer gemeenten sinds 2005
- Aanpak fenomenen, registratie fenomenen

Afhankelijkheid gemeentelijke administratieve sancties

- **FASE 1:** algemeen beeld gemeenten + relevante kenmerken (N hoog)
- **FASE 2:** diepgaande bevraging over toepassing instrument (N beperkter)
- **PROBLEEM:** geen systematische rapporteringsplicht of systematische techniek

Metten en vergelijken van overlast

Overlast en gemeentelijke administratieve sancties groeien naar elkaar toe

Metten van overlast

- Metten van opgelegde boetes: juridisch geen verband
- Metten van vastgestelde inbreuken: geen verplichting GAS

Vergelijken van overlast

- Lokale beleidskeuzes "openbare orde" (ruimer dan "openbare overlast")
- Moeilijk tussen zones en zelfs binnen zones
- Arrondissementele keuzes / verplichtingen

Detectie van factoren

Terugkerende factoren

- Steden sneller geneigd om nieuwe mogelijkheden te grijpen
- Kleinere gemeenten moeten meer op zoek naar samenwerking
- Politiediensten blijven instaan voor de vaststellingen
- Maar steeds vaker gemeentelijke, intergemeentelijke en provinciale vaststellers
- Afspraken met parket hebben duidelijk een invloed op instroom
- Sanctionering gebeurt steeds vaker binnen samenwerkingsverbanden
- Vooral klassieke "fenomenen" / "overlast" aanpakken (veiligheid, milieu en verkeer)

Detectie van factoren

Het overlastcijfer bestaat niet

- Complex samenspel van diverse factoren
- Verschillen in snelheid, prioriteit, vaststelling, opvolging, vervolging en rapportering

Maar er zijn wel relevante kenmerken

- **KENMERK 1:** demografische kenmerken (bevolking, inwoners)
- **KENMERK 2:** sociaaleconomische kenmerken (levensomstandigheden, gemeenteclusters)
- **KENMERK 3:** bestuurlijke kenmerken (vaststelling, sanctionering)

Bijblijvertjes

Welke gevolgen?

- Administratie afhandeling vraagt doordachte keuzes in een geheel van instrumenten
- Administratieve afhandeling is niet (altijd) betere afhandeling
- Administratieve afhandeling vraagt om denkwerk op (inter)bestuurlijk niveau

Maar wat dan met?

- De strafrechtsketen
- De partners in het veiligheidsbeleid
- De rapportering, monitoring en evaluatie

Dank voor uw
aandacht

Melissa Rasschaert

Tom De Schepper

Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten

melissa.rasschaert@vsg.be of 02/211.56.01

Bezoek de VVSG-website voor meer informatie